

E. M. Järvenmäki

GUSTAF ADOLF BJÖRKMAN

FÖDD 17/6 1871 - DÖD 12/9 1941

Vid Djurgårdsbrunnsvikens vackra strand i det gamla skogsinstitutets trevna byggnad i nuvarande Nobelparken föddes GUSTAF ADOLF BJÖRKMAN den 17 juni 1871. Fadern, en av sin tids förnämste målsmän för skogsvården i Sverige, var då lärare vid institutet. Modern var Julie Sandströmer, dotter till statsrådet, sedermera landshövdingen i Skaraborgs län, A. P. Sandströmer, adlad 1847. Då fadern år 1883 utnämndes till landshövding i Gävle, kom Gustaf Adolf att i denna stad fullborda sina skolstudier, där han 1889 avlade mogenhetsexamen. Vid Uppsala Universitet inskrevs han hösten 1889 och avlade där den 3 oktober 1895 juris utriusque kandidatexamen. Under sin Uppsalatid deltog Gustaf Adolf Björkman livligt i studentlivet i dess såväl glada som allvarliga delar. Glatt, ljusst och muntert var hans sinne, en livsinställning, som han bar hela sitt liv. Av kamraterna fick han smeknamnet Gabben, bildat av initialerna i hans namn, och detta smeknamn var och blev ej blott en signatur utan även något signifikativt. Under hans burschikosa skämtande och vänskapliga begabbande sökte man misstänksamt, men ofta förgäves, en tagg under de rosor, han gärna strödde. Så var och så blev hans stil. Inom Gestrrike-Helsing nation avancerade han till 2:dre kurator under en tid då nationen ställdes inför en svår ekonomisk kris. Redan här i Uppsala vaknade hos honom ett visst politiskt intresse. Han var protektionist och detta, som det sades, i opposition mot sin fader. Han deltog livligt i de demonstrationer, som inom studentkåren anordnades för värnpliktsfrågans lösande. Men även tidens sociala frågor voro honom ej främmande. Nathan Söderblom var i början av 1890-talet nationens förste kurator, och han hade redan nu börjat

) 287 (

umgås med ekumeniska tankar. Han föreslog en dag, att eleverna vid Folkskoleseminariet skulle inbjudas till nationen för kamratligt, studentkost umgänge. Nathan Söderblom, som ägde en stark känsla för det effektfulla, anmodade nu Björkman, sonen till länets hövding, att hålla hälsningstalet till de inbjudna seminaristerna, något som denne fullgjorde på ett sätt, som borde ha tillfredsställt en sann demokrat även i våra dagar. Tanken att sammanföra så vitt skilda intressen och nivåer rann naturligtvis, liksom många andra ekumeniska tankar, ut i sanden.

Sin Uppsalasejour, som Björkman alltjämt behöll som ett vackert minne, avslutade han som sagt hösten 1895. Han genomgick därefter övlig praktisk juristutbildning med tingstjänstgöring m. m. 1898 är han amanuens i ecklesiastikdepartementet och blir notarie i 2:dra kammaren. Han tjänstgör i hovrätt och kansli. 1907 blir han hovrättsfiskal och hovrättsråd 1909. Samtidigt är han t. f. revisionssekreterare 1907—1910, allt tjänster som han snart skulle lämna. Vid inträffad ledighet av borgmästareämbetet i Norrköping 1911 uppställdes Björkman av högern som dess kandidat och han segrade med glans över den liberale motkandidaten. Här skulle han snart mera aktivt få deltaga i det politiska livet, för vilket han ju redan tidigt visat stort intresse. Sålunda hade han i Stockholm deltagit i den politiska organisationsrörelsen, då denna här i landet började taga fastare form, och han var en av stiftarna av Stockholms läns högerförbund. I riksdagen invaldes han dock först 1920. I andra kammaren satt han 1920—1932, varefter han överflyttades till 1:sta kammaren. I utskottsarbetet kom han att livligt användas. Utom i särskilda utskott var han v. ordförande i konstitutionsutskottet 1923—28, i 1:sta lagutskottet 1929—32 och åter i konstitutionsutskottet 1933—40; därjämte ordförande i sammansatta stats- och lagutskottet 1932 och i sammansatta konstitutions- och lagutskottet 1940. Allt emellanåt tillkallades han av regeringen som sakkunnig i en hel del skilda frågor. Fångvårdsfullmäktig blev han 1934 och ledamot av järnvägsrådet 1935.

I sin hemstad var Björkman ordförande i en mängd styrelser och direktioner.

Man kan säga att Björkman helt gick in för sin politiska uppgift. Han hade en sträng känsla för svensk tradition och form, vilket intresse han kanske fick tillfälle att mera aktivt uppbära, sedan han blivit ledamot av 1:sta kammaren, där han sökte vårda denna kam-

mares yttre ställning som senat. Hans konservativa åskådning låg väl framför allt på det konstitutionella området. Med en vid humanitär läggning var han ock lyhörd för tidens sociala krav. Hans parlamentariska verksamhet skänktes även den aktning och uppskattning, som en samvetsgrann pliktuppfyllelse måste skapa. Besvikelse kände han väl stundom, då hans avsikter missuppfattades eller hans strävanden för utjämning ej fullt uppskattades. Säkert är, att han med vemod såg sig år 1940 falla för ålderstreckket. När han 70-årig den 17 juni 1941 lämnade sitt ämbete, flyttade han till sin födelsestad, och här ämnade han i kretsen av en talrik familj leva i minnenas värld och syssla med avslutandet av memoirer från ett verksamt liv. Men stilla och lugnt insomnade han den 12 september, knappt tre månader efter 70-årsdagen.

Själv minnes jag honom helst som den glade studenten med ljus i blick och håg och som den mognade mannen med gosselynnet bevarat.

Här i Gillet trivdes han, och visst är, att vi ofta skulle ha sett honom i vår krets, om ej Moira så plötsligt klippt av hans livstråd.

Sancte Örjens Gilles högtidsdag den 23 april 1942.

N. V. E. Nordenmark.